

Ecologisch bermbeheer in de Oostrand van de gemeente Noordoostpolder.
Emmeloord, 14 januari 2003.

Aan de raad.

Inleiding.

In de beleidsplanning 2002 – 2006, onderdeel bermen is een bedrag opgenomen van EUR 72.605,00 voor een periode van 4 jaar voor het uitvoeren van ecologisch bermbeheer in de Oostrand. Met Landschapsbeheer Flevoland, de NLTO en het waterschap Zuiderzeeland heeft vooroverleg plaatsgevonden over de haalbaarheid. Door landschapsbeheer Flevoland is in opdracht van de Stuurgroep Oostrand Noordoostpolder een onderzoek uitgevoerd naar de locaties, potenties en de financiële consequenties voor zowel de realisatie fase als naar het toekomstig beheer. Vooral in de beheerfase is een goede afstemming nodig tussen de beherende partijen zoals gemeente, agrariërs en landschapsbeheer Flevoland. Voor het toekomstig beheer is het van belang dat het waterschap Zuiderzeeland instemt met het niet meer verplicht stellen van schouwwerkzaamheden in de zomermaanden.

Historie en uitgevoerde werkzaamheden.

Landschapsbeheer Flevoland heeft in samenwerking met de gemeente, waterschap, de aangrenzende agrariërs en IVN-Noordoostpolder een pilotproject uitgevoerd in de berm van de Blankenhammerweg tussen de Uiterdijkenweg en de dijk. De werkzaamheden bestonden uit het afplaggen van de berm, waardoor een verschraling optrad, het aanpassen van het sloottalud en het gericht maaien en afvoeren van het maaisel uit zowel de sloot als van de berm. Voor de schouw is door het waterschap Zuiderzeeland een ontheffing verleend.

Resultaat is dat de soortenrijkdom aanzienlijk is toegenomen en de berm een aantrekkelijker beeld oplevert. In beide bermen samen groeien nu 135 soorten. Vlak voor het afplaggen waren dat slechts 78 zeer algemene soorten.

Naar aanleiding van dit pilotproject Blankenhammerweg heeft de provincie Flevoland, middels de stuurgroep Oostrand Noordoostpolder, Landschapsbeheer Flevoland opdracht gegeven na te gaan welke bermen interessant zijn voor een vergelijkbare aanpak en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Dit heeft geleid tot een beslisdocument, uitvoering ecologisch bermbeheer Oostrand Noordoostpolder, november 2001 waarin werd geconcludeerd dat:

- ecologisch bermbeheer natuurwinst oplevert;
- een betere afwatering van de weg;
- een veiliger weg;
- duurzamer beheer;
- de vegetatie groei drastisch is afgenomen, dit resulteert in een beter uitzicht, vooral op kruispunten;
- de berm recreatief aantrekkelijker is.

Ten aanzien van de kosten wordt opgemerkt dat voor de potentiële ecologisch te beheren bermen (Uiterdijkenweg west-oost, Hopweg, Schoterweg, Kuinderweg, Leemringweg, Kraggenburgerweg, Repelweg en Schansweg) een eenmalige investering - plaggen en afvoeren -vragen van EUR 272.814,00, maar dat de structurele jaarlasten (maaien sloot en berm en het afvoeren en verwerken van het schouwmateriaal) ten opzichte van de huidige structurele jaarlasten (2x maaien en uitruimen) nagenoeg budgettair neutraal verlopen. De berekening van de kosten die in het beslisdocument genoemd worden zijn mede verkregen op basis van maai- en uitruimkosten zoals deze door de gemeente Noordoostpolder gebruikt worden.

Op 31 oktober 2001 heeft de stuurgroep Oostrand Noordoostpolder ingestemd met het beslisdocument als onderdeel van de subsidie regeling gebiedsgericht beleid (SGB), uitvoeringsprogramma 2002 - 2005.

De Leemringweg, Kraggenburgerweg, Repelweg en de Kuinderweg zijn in beheer en onderhoud bij de Provincie Flevoland en worden derhalve niet betrokken bij de verdere uitwerking van ecologisch beheer langs een aantal gemeente wegen.

Uitgangspunten voor verdere uitvoering.

Voor het verkrijgen van een goede schrale uitgangspunten is afplaggen van de bermen essentieel. In de toekomstige beheersituatie wordt uitgegaan van een voor de gemeente Noordoostpolder nagevoeg budgettaire neutrale oplossing.

In het vooroverleg met NLTO en enkele individuele agrariërs bleek dat er voldoende draagvlak in de Oostrand is om een dergelijk project op te starten.

Aan het waterschap Zuiderzeeland is ontheffing van de zomerschouw gevraagd; deze ontheffing is verleend voor een periode van drie jaar en is van toepassing voor de sloten langs de wegen in het Kuinderbos, Uiterdijkenweg, Eddenlandseweg en de Kadoelerweg. Daarnaast heeft het Waterschap Zuiderzeeland, middels een brief van 12 augustus 2002, meegedeeld dat alleen maar zomerschouw wordt toegepast op sloten binnen de wateraanvoergebieden. Buiten de wateraanvoergebieden wordt alleen nog schouw gevoerd daar waar sprake is als drie agrariërs grenzen aan en sloot, maar ook als twee grondgebruikers grenzen aan en sloot waardoorheen kwelwater van een dijk wordt afgevoerd. De bermsloten langs wegen waar het ecologisch bermbeheer wordt uitgevoerd voldoen niet, aan de hiervoor beschreven criteria. Samen met de formele ontheffing is de zomerschouw langs deze wegen dan ook geen verplichting meer.

Eenmalige werkzaamheden.

Zoals al is aangegeven is voor het verkrijgen van een goede uitgangspunten afplaggen en aanpassen van het sloottalud essentieel.

Het nieuwe profiel komt er als volgt uit te zien:

- weg (verharding);
- de eerste meter wordt vlakgehouden, aansluitend aan de verharding;
- afplaggen en gedeelte ontgraven in een flauwe lijn naar de slootbodem;
- slootbodem en talud kavelzijde blijven in tact;
- de bestaande (boom)beplanting blijft gehandhaafd.

Voor een deel van het materiaal dat vrijkomt bij het afplaggen van de bermen is een stortlocatie gevonden bij een particulier in de omgeving van Spanga, gemeente Weststellingwerf. De overige grond kan gebruikt worden op andere plaatsen in de gemeente Noordoostpolder. De kosten voor het onderzoek, volgens het bouwstoffen besluit, zijn onderdeel van de totale projectkosten. De gemeente Weststellingwerf heeft middels een brief van 10 december 2002 aangegeven dat, indien de grond voldoet aan een aantal milieutechnische eisen, storten van bermengrond binnen haar gemeente grenzen is toegestaan. Daarnaast is voor het mogen ophogen van een particuliere kavel met de bermengrond aan de gemeente Weststellingwerf een aanlegvergunning gevraagd.

Het afplaggen en ontgraven/aanpassen talud van de bermsloten in de Oostrand voor de gemeentelijke wegen wordt geraamd op EUR 272.814,00. De bijdrage van de gemeente Noordoostpolder hierin is EUR 72.605,00. De overige kosten worden betaald middels bijdragen in het kader van de SGB-regeling en de provincie Flevoland. Voor het daadwerkelijk uitvoeren van de werkzaamheden is ook de medewerking van de aanliggende grondgebruikers voorwaarde voor het succes van dit project.

(Ter informatie: de totale kosten voor het project - gemeentelijk deel - provinciaal deel - bijdrage vanuit akkerranden beheer - pr materiaal - en dergelijke bedragen EUR 436.727,00)

Structurele werkzaamheden.

Door de gemeente Noordoostpolder wordt, voor de veelal droge wegsloten, waar het waterschap Zuiderzeeland ontheffing voor heeft verleend, geen schouwwerkzaamheden in de zomermaanden meer uitgevoerd; de najaarschouw blijft veelal van toepassing.

Bij de uitvoering van de structurele werkzaamheden is, zoals al aangegeven, de medewerking van de aanliggende grondgebruikers voorwaarde voor de uitvoering. Met hen zullen, voordat de berm en de sloot opnieuw onder profiel gebracht zijn, dan ook individuele afspraken gemaakt moeten worden om tegen een vergoeding de maai- en schouwwerkzaamheden uit te voeren. De afspraken die gemaakt worden met de individuele agrariërs zullen zijn op basis van vrijwilligheid.

Voor alle hiervoor genoemde bermen met uitzondering van de Uiterdijkenweg was al een vorm van ecologische beheer (maaien en afvoeren); dit beleid wordt gecontinueerd, met die opmerking dat de schouwfrequentie van de sloten langs deze wegen terug gebracht wordt van twee keer per jaar, naar één keer per jaar.

Voor de Uiterdijkenweg, Schansweg en Kadoelerweg moeten met de aanliggende grondgebruikers, op vrijwillige basis, door middel van (beheer)overeenkomsten afspraken gemaakt worden over:

- Eén keer per jaar, op een nog nader te bepalen tijdstip, maaien van de berm door de gemeente en de sloot door aanliggende grondgebruiker.
- Deponeren van het schouwafval op de kavel van de aanliggende grondgebruiker.
- Regelen van, als intermediair Landschapsbeheer Flevoland, een bijdrage uit SGB programma – akkerranden beheer
- de kosten van een keer maaien en uitruimen uitbetalen aan de ontvangende grondgebruiker (onderhoudsbudget gemeente Noordoostpolder)

Uit het beslisdocument blijkt dat de structurele lasten voor de gemeente ten opzichte van de huidige manier van werken niet of in zeer geringe mate stijgen (enkele honderden euro's)

Tenslotte.

Belangrijk is de medewerking van de aanliggende grondgebruikers. Voordat echter met de grondgebruikers kan worden gepraat moet de financiering, onder andere de bijdrage van de gemeente Noordoostpolder, rond zijn. Indien blijkt dat ondanks het nodige voorwerk er geen draagvlak is dan gaat het project niet door en beperkt de gemeente zich tot de bermen en sloten waar inmiddels al een vorm van ecologisch berm beheer wordt uitgevoerd in samenspraak met Staatsbosbeheer (Kuinderbos) en de Kadoelerweg (Natuur Monumenten).

Het beslisdocument dat mede gediend heeft als onderlegger voor dit raadsvoorstel en een persbericht van landschapsbeheer Flevoland over de Blankenhammerweg liggen bij de stukken ter inzage.

Voorstel:

- Instemmen met het uitvoeren van een ecologisch bermbeheer in de Oostrand langs de volgende gemeentelijke wegen: wegen in het Kuinderbos, Uiterdijkenweg en de Kadoelerweg.
- Een krediet beschikbaar stellen van EUR 72.605,00 als bijdrage in het aanpassen van bermen en slootaluds.
- Vanuit het budget voor het beheer en onderhoud van sloten een structurele financiële bijdrage leveren en wel zodanig dat het huidige beschikbare budget niet wordt overschreden.

Burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,
de secretaris. de burgemeester.

